

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för pedagogik

4PE96U Att leda skola - Skolan och demokratin, 7,5 högskolepoäng

To lead school - The school and democracy, 7.5 credits

Huvudområde

Pedagogik

Ämnesgrupp

Pedagogik

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1N

Fastställande

Fastställd 2025-04-14.

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2025.

Förkunskaper

Fullgjord befattningsutbildning för rektorer, det vill säga. Rektorsprogrammet eller den äldre statliga rektorsutbildningen eller att deltagaren har tillgodoräknats eller rektorsutbildning via ett lärosäte.

Arbetat som rektor eller i motsvarande ledningsfunktion minst ett år på halvtid eller motsvarande efter befattningsutbildning.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- på ett fördjupat sätt beskriva, redovisa och problematisera olika uppfattningar om begreppet ”demokrati” samt vad som kännetecknar den moderna liberala demokratin
- med utgångspunkt i ett läroplansteoretiskt ramverk identifiera huvudmannens,

förvaltningschefens/skolchefens, rektorns och förskollärares/lärares ansvar för att fostra nästa generations demokratiska medborgare,

- identifiera de konflikter som kan uppstå i mötet mellan olika uppfattningar om vad skolans demokratiska uppdrag innebär i ett spänningsfält mellan klassrummets elevdemokrati och förskolans/skolans medborgerliga bildning
- ge exempel på hur förskola och skola på ett medvetet sätt kan tillämpa ett förhållningssätt som stärker utbildningens demokratifostrande roll
- identifiera och beskriva de möjligheter, hinder och dilemman som rektorer och lärare kan möta i arbetet med att utveckla kompetenser i form av aktivt lyssnande, gemensam reflektion, kritiskt tänkande, respekt för olika synsätt samt kompromissen som demokrativerktyg.

Innehåll

Kursen tar sin utgångspunkt i skollagens reglering av det svenska skolväsendets uppdrag att genom utbildningen tillägna sig grundläggande demokratiska värderingar och att respektera mänskliga rättigheter. En utgångspunkt är att ingen människa föds till demokrat. För att utveckla en demokratisk hållning till undervisningens innehåll, till sin omgivning och till samhället i stort krävs därför en utbildning som främjar lärandet av att inta en demokratisk hållning. I kursen diskuteras skolan som den samhällsinstitution som möter alla barn och ungdomar och som därmed skapar vissa gemensamma referensramar för varje generation av elever. Sådana referensramar är viktiga för ett samhälles sammanhållning och för att kunna delta i dialoger om gemensamma angelägenheter. I kursen tydliggörs hur demokratins värdegrund och skolans kunskapsuppdrag utgör två aspekter av ett och samma uppdrag. Fokus läggs på hur rektor kan leda arbetet med att utveckla lärares och elevers demokratiska hållning. I innehållet ingår också att genomföra en intervention för att utveckla ett demokratiskt förhållningssätt i undervisningen på den egna förskolan/skolan.

Internaten har följande teman:

- Olika innebörder av begreppet demokrati och hur de kommer till uttryck (i samhälle, skola och förskola).
- Betydelsen att anta en demokratisk hållning (för rektorer, lärare respektive barn och elever)?
- Forskningsbaserade reflektioner utifrån lokala interventioner.
- Reflektions- och handlingsplaner för hur ett demokratiskt förhållningssätt utifrån goda kunskaper, respekt för medmänniskor och varje individs rätt att utveckla sin potential ska kunna präglade den egna förskolans/skolans verksamhet.

Undervisningsformer

Undervisning sker i form av föreläsningar, seminarier, handledning i grupp, samt workshops.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd eller Godkänd.

Examinationerna omfattar två skriftliga individuella inlämningsuppgifter och en skriftlig och muntlig redovisning av det utvecklingsarbete i den egna organisationen som var och en genomför.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda.

Omexamination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

I det fall student med funktionsnedsättning har rätt till särskilt pedagogiskt stöd beslutar examinator om anpassad eller alternativ examination.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering.

Övrigt

Kursen ges på uppdrag av Skolverket inom ramen för Fortbildning för rektorer (FFR) och vänder sig till personer som fullföljt det statliga rektorsprogrammet eller har motsvarande utbildning.

Omfattningen motsvarar ungefär 15 procent av en heltid under ett år. Utbildningen sker i form av internatsförlagda utbildningsdagar, eget arbete på hemmaplan och inläsning av litteratur. Studierna innebär också utvecklingsarbete på den egna skolan eller förskolan. Huvudmannen står för deltagarens resor och kostnaderna för internaten.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Dewey, John (1999). *Demokrati och utbildning*. 1:a uppl. Bokförlaget Daidalos (Kap 1-3). (78 s). ISBN: 9789171730992

Edling, Silvia; Francia, Guadalupe; Bourbour, Maryam; Masoumi, Davoud & Peter Gill (2024). *I skuggan av mobbning och kränkande behandling på mellanstadiet från ett genusperspektiv Resultat från en fallstudie*. FoU-rapport no. 62. Högskolan i Gävle. (53 s).

Hagevi, Magnus (red) (2024). *En ifrågasatt demokrati*. Makadam, (366 s) Valda delar.

Kjällander, Susanne (2022). Att känna sig hemma i den digitala världen. Digital kompetens och demokrati utifrån tre perspektiv: elevernas, rektorns och lärarnas. *Nordisk tidsskrift för pedagogikk og kritikk* 8, s. 268–286.

Lerwall, Lotta (2024). Utbildning, demokrati och regeringsformen. *De Lege*, s 211–229.

Möllenborg, Evelina (2023). *Diskurser och dilemman i gymnasieskolans samhällskunskapsundervisning*. Linnaeus University Dissertations (valda delar).

Nilsson, Frida L. (2022). *Självklart och oklart. Mänskliga rättigheter som kunskapsinnehåll i gymnasieskolan*. Lunds universitet. s 319. ISBN: 9789189415218.

Perselli, Ann-Katrin & Haglund, Björn (2022). Barns perspektiv och barnperspektiv: en analys av utgångspunkter för fritidshemmets undervisning. *Pedagogisk forskning i Sverige* 27(2), 75-95.

Rönström, Niclas (2024). Rektorers arbete med demokrati: Alltid angeläget, sparsamt aktualiserat, ständigt utmanat. *Utbildning & Demokrati* 33(1), 83-110.

Skolforskningsinstitutet (2022). *Att lära demokrati – lärares arbetssätt i fokus*. Skolforskningsinstitutets systematiska forskningssammanställningar. s 55.

Wahlström, Ninni (2022). *Didaktik – att utbilda demokratiska medborgare*. I Andreas Nordin & Michael Uljens (red) *Didaktikens språk – om skolundervisningens mål, innehåll och form*. Gleerups. s 208.

Wahlström, Ninni (2022). School and democratic hope: the school as a space for civic literacy. *European Educational Research Journal* 21(6), 994-1008.

Vetenskapliga artiklar relaterade till skriftliga uppgifter, ca 100 s.